

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Vojna za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Ent

September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 231. — ŠTEV. 231.

NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 1, 1932. — SOBOTA, 1. OKTOBRA 1932

VOLUME XL. — LETNIK XL.

NAJNOVEJŠI NACRT ZA POMOČ NEZAPOSLENIM

VSI DELAVCI IN DELODAJALCI NAJ BI PRISPEVALI V SKLAD, KI BI GA UPRAVLJALA VLADA

Načelnik zveznega urada za uspešnost priporoča skrajšanje delovnega časa. — Plače naj bi ne bile stalne, ampak naj bi se ravnale po tržnih cenah. — Zavarovanje proti nezaposlenosti bi ne bilo primerno. — Ford je skrčil svojim delavcem plače. — Socijalistični kandidat med stavkajočimi farmerji.

WASHINGTON, D. C., 30. septembra. — Herbert D. Brown, ki je načelnik "United Bureau of Efficiency" je sestavil načrt za stabilizacijo zaposlenosti, kar naj bi se zgodilo s primerno razdelitvijo dela, ki je na razpolago. Ustanovil naj bi se rezervni sklad, v katerega naj bi enako prispevali delavci in delodajalci. Sklad naj bi bil pod vladno kontrolo ter naj bi ga upravljala zvezna vlada. Brown pravi, da načrt ni oficijelnega značaja, ampak da je pojasnil v njem le svoje privatne nazore.

Soglasno s tem načrtom bi bilo treba delovni teden skrajšati, če bi ne bilo dovolj dela za zaposlenje vseh ljudi. Plače bi ne bile stalne, ampak bi se višale in nižale v razmerju s tržnimi cenami. Ako bi se prilike za delo zmanjšale, bi dobival delavec podporo iz omenjenega sklada.

Ako bi bil ta načrt uveljavljen, bi bilo po Brownovem zatrdilu kmalu konec depresije, pa tudi demoralizirajoči učinek zavarovanja proti nezaposlenosti bi bil odpravljen.

BINGHAMTON, N. Y., 3. septembra. — Tukajšnji časopis "Binghamton Press" je izvedel iz zanesljivega vira, da bo državna republikanska konvencija, ki se bo vršila prihodnji teden v Buffalo, odobrila narodno prohibicijsko planko in istotako nazore predsednika Hooverja, ki jih je pojasnil o tem vprašanju v svojem sprejemnem govoru.

DETROIT, Mich., 30. septembra. — Henry Ford, ki je še nedavno zatrjeval, da so visoke plače prvi pogoj za povratek prosperitete, je sporočil svojim uslužbencem in delavcem, da jim bo znižal plače. Prizadeti bodo vsi uslužbenci od najvišjega do najnižjega.

Ze osemnajst let je znašala najnižja plača pri Fordu pet dolarjev na dan. Sedaj bo znižana na štiri dolare. Delavci se bodo razdelili v tri skupine, ki bodo dobivali minimalno plačo po \$4, \$5 in \$6 dnevno.

MINNEAPOLIS, Minn., 30. septembra. — Socijalistični kandidat za predsedniško mesto, Norman Thomas, je imel tukaj značilen kampanjski govor, v katerem je rekel, da soglaša s stavkajočimi farmerji po Srednjem zapadu.

Dostavil je pa, da je štrajk uspešen le z ozirom na blago, ki se lahko pokvari, (naprimer mleko), nikakor pa ne z ozirom na druge pridelke.

Namesto tega, je pojasnil farmerjem socijalistični program, ki se temeljito bavi s stisko, v katero je zašel ameriški farmer ter priporoča uspešna sredstva za pomoč farmerjem.

Program vsebuje davčno reformo, socijalizacijo izdelovanja poljedelskih strojev ter znižanje carine.

Včeraj se je pojavil v demokratskem glavnem stanu v New Yorku bivši senator James A. Reed iz Missouri.

Izrazil je trdno prepričanje, da bo zmagal Roosevelt in da bo dobil v državi Missouri najmanj dvestotisoč glasov večine.

Paragvajci so zavzeli Boqueron

BOMBNI ATENTAT V BEOGRADU

V častniškem domu je eksplodirala bomba. — Beogradski vojaški poveljnik je komaj ušel smrti. — En civilist je bil ubit.

Beograd, Jugoslavija, 30. sept. — Ko je v častniškem klubu blizu kraljeve palače eksplodirala bomba, je bil en civilist ubit, poveljnik vojaške garnizije v Beogradu, general Radivojević pa je komaj ušel smrti.

Bomba je razbila šipe v klubovih prostorih in ranila dve mimoidoči osebi.

Civilist, ki je bil ujet, je bil nek sel, kateremu je nek dobro oblečen tujec izročil zavitek z naročilom, naj ga nese v častniškarski klub in naj počaka z njim toliko časa, da bo kdo vprašal zanj.

Selje je nesel zavitek v klub in tam mu je bilo rečeno, naj počaka z njim v čakalnici. Ob istem času je prišel general Radivojević k sebi s svojimi častniki. Ko je izvedel, da častnikov še ni, se je obrnil, da bi šel. Komaj pa je stopil skozi vrata, je bomba eksplodirala in sel je bil raztrgan na kose.

V BRAZILJI SE POGAJAJO ZA MIR

Rio de Janeiro, Brazilija, 30. septembra. — Mirovna pogajanja med brazilskimi vladnimi četami in uporniki so se pričela v glavnem stanu vladne armade v Cruzeiru, toda poročila pravijo, da so včasnosti niso prenehale.

Dva zastopnika upornega generala Bartholdo Klingerja sta prišla v Cruzeiru ter sta se takoj pričela posvetovati s Pantaleao Pessi, častnikom štaba vrhovnega zveznega poveljnika gen. Goes Monteiro.

Brazilska revolucija se je pričela vsled zahteve upornikov, da mora provizorični predsednik general Getulio Vargas odstopiti in dati priložnost za nove predsedniške volitve in da se mora vpeljati zopet nova ustavna vlada.

Vargasova vlada zatrjuje, da bo razpisala ustavne volitve za prihodnje leto, kot je naznanila že prej, predno se je pričela sedanja revolucija v juliju.

Zadnja poročila pravijo, da se vrste upornikov v državi Sao Paulo zelo redčijo. Nekateri poveljniki so zvezni vladi sporočili, da so se nehali bojevati in da se bodo vrnili v Sao Paulo.

General Klinger je poslal brazilski vladi naslednji radiogram: — Da se prepreči nadaljnje žrtve na življenju in materialni škodi, priporoča poveljstvo konstitucionalne armade, da se sovražnost takoj prekinejo na vseh frontah in da se uredi vse potrebno, da se končajo oboroženi boji.

Po posvetovanju z vojaškima voditeljema, general Waldemiro Lima in generalom Goes Monteiro je predsednik odgovoril in naročil generalu Klingerju, da naj pošlje svoje odposlance h generalu Monteiro, ki je pooblaščen, da se pogaja za premirje. Sovražnost bodo prenehale, ko se dogovore vojaški poveljniki glede pogojev, katere je vlada že prej določila.

UPORNIKI ZAPUŠČAJO HAVANO

Najprej so iskali zavetja v tujih poslaništvih. — Nekateri se odpravljajo v Evropo.

Havana, Kuba, 30. septembra. — Carlos Manuel de la Cruz, ki je vodil opozicijo proti predsedniku Gerardo Machado v kubanski poslanski zbornici, se je po izbruhu nasilstev v torek, ko so bili umorjeni predsednik senata dr. Bello in štirje drugi voditelji opozicije, zatekel v urugvajsko poslaništvo.

Urugvajsko poslaništvo je za De la Cruz zaprosilo za potne liste, ker namerava v nekaj dneh odpotovati v Evropo. Zavetje v urugvajskem poslaništvu sta dobila tudi odvnetnik Pedro Cue in njegov tovariš Dolz.

Notranje ministrstvo je naznanilo, da so bile aretirane štiri osebe, ki so osumljene, da so bile v zaroti proti dr. Bello. Aretiran je bil sin visokega državnega uradnika, Luis Arturo Belt, ki je izdal nekatere podatke, vsled katerih so bili aretirani še trije drugi. Njih imen pa vlada ni izdala.

Ker je bila najdena bomba blizu kraja, kjer je bilo naznanjeno, da bo pokopan dr. Bello, so bili aretirani vsi uslužbenci na pokopališču, toda so bili razen treh vsi izpuščeni.

Detektivi so našli na pokopališču 23 bomb, ki so bile zvezane z električno žico, ki je vodila iz bližnjega kitajskega pokopališča. Vsaka bomba je bila tako močna, da bi mogla ubiti vse pogrebniške, ki bi bili navzoči pri dr. Bellovem pogrebu. Namen zarotnikov je bil usmrtiti vse odličnejše vladne uradnike, ki bi bili navzoči pri pogrebu.

Truplo dr. Bello, namesto da bi bilo pokopano na pokopališču v Havani, je bil prepeljan v družinsko grobnico v Santa Clara.

CILSKI PREDSEDNIK BO ARETIRAN

Antofagasta, Čile, 30. septembra. — Voditelj upornikov so naznanili, da bo pregnani predsednik Carlos G. Davila, ki je na parniku Santa Barbara na potu v New York, aretiran v prihodnjem cilskem pristanišču, ako se ne pridruži vstaji Vignole. Davila je bil prej cilski poslanik v Washingtonu.

ITALIJANKE SE BOJE MANEVROV

Rim, Italija, 30. septembra. — Zračni manevri, ki so bili v zvezi z bombardiranjem mesta iz aeroplanov in z grmenjem protizračnih topov, so bili za prebivalstvo in zlasti za ženske nekaj posebnega.

Ženske so bile navzlic naznanjenim vojaške oblasti, da so samo manevri, prepričane, da je to streljanje samo priprava na resnične boje in dekle so šle jokaje na delo.

PAPEŽ JE POSVARIL MEHIKO

Izdal je novo encikliko o preganjanju cerkve v Mehiki. — Obsoja vlado in jo dolži, da je komunistična.

Vatikansko mesto, 30. septembra. — Papež Pij XI. je objavil encikliko, v kateri obsoja postopanje mehiške vlade s katoliško cerkvijo.

Papež pravi, da je nastopila med katoliško cerkvijo in mehiško vlado nova kriza in da je Mehika kršila sporazum iz leta 1929. Enciklika dolži mehiško vlado, da je zavrgla cerkvene pravice in je ovirala prebivalstvo pri izvrševanju cerkvenih pobožnosti in navad.

Papež daje škofom, na katere je naslovljena enciklika, navzete, kako se morajo zadržati napram vladi v teh težkih časih. Papež potrjuje načela katoliške cerkve v odločni besedi, toda besedilo ni preveč ostro proti vladi.

Enciklika je ena najkrajših, ker vsebuje samo okoli 4000 besed.

Vatikansko katoliško glasilo "L'Osservatore Romano" je pred dnevi v svojem uvodnem članku zatrjevalo, da na dnu sedanje mehiške politike tiči komunizem. Članek doži bivšega predsednika Plutarco Elias Calles, da je leta 1924 skušal nadomestiti obstoječo armado z rdečo armado in da je pod njegovo vlado dosegla gornja proti katoliški cerkvi ekstremno stališče, da so na javnih shodih peli himne k hudiču.

Mehiška vlada je leta 1924 izdala odredbo, po kateri je bilo določeno omejeno število duhovnikov za vsako škofijo in sicer po številu prebivalstva. Vsak duhovnik se je moral registrirati pri vladi in vse cerkve je vlada prevzela pod svoje nadzorstvo. Leta 1929 pa je vlada na papežev encikliko odgovorila, da imajo duhovni pravico prositi kongres za izpremembo ustave glede cerkvenih določb, kakor imajo pravico vsi mehiški državljani.

SOVJETSKI SUBMARIN SE JE VRNIL

Kodanj, Darska, 13. septembra. — Ruski submarin, ki se je zadel ob danski parnik Peter Mersk v Finskem zalivu, je prišel v Kronstadt, četudi je zelo poškodovan. Sovjetska vlada bo od lastnikov danskega parnika zahtevala odškodnino v znesku \$50.000.

NAPADALEC NA CESARJA OBDOJEN NA SMRT

Tokio, Japonska, 30. septembra. — Japonsko najvišje sodišče je obsodilo na smrt Li Ho-šo, ki je 8. januarja izvršil atentat na japonskega cesarja.

Ho-šo je 8. januarja ob priliki vojaške parade vrgel ročno granato proti cesarskemu vozu. Granata je sicer eksplodirala, toda ni napravila nikake škode. Napadalec je bil takoj prijat. Vsed obsodbe bo obesen in pokopan na neznanem kraju.

PO TRI TEDENSKEM OBLEGANJU JE PADLA VAŽNA TRDNJAVA

ASCUNCION, Paragvaj, 30. septembra. — Po tritedenskem obleganju so Paragvajci zavzeli trdnjavo Boqueron v Chaco okraju. Nad tisoč Bolivijcev se jim je podalo v roke, ko je padla tretja in zadnja obrambna črta. V končnih krvavih bojih jih je bilo več sto ubitih.

Poveljnik Esigarribia poroča, da se je zmagovitim oblegovalcem podalo šest častnikom in tisoč mož. Zmagovalcem je tudi padlo v roke šest obrambnih topov in velika množina municije. Samo orožje je vredno nad 200 tisoč dolarjev.

Mesto Asuncion je bilo vse divje veselje, ko je izvedelo za zmago. 30.000 prebivalcev je korakalo po ulicah mimo vladnih poslopij. Predsednik Eusebio Ayala je šel skozi množico v bolnišnico, kjer je obiskal ranjene.

Paragvajci smatrajo to zmago za konec vojne z Bolivijo v okraju Gran Chaco.

Trdnjava Boqueron se nahaja 225 milj severozapadno od Asuncion v divji pokrajini med rekama Paragvaj in Pileomayo. Trdnjavo so Bolivijci zavzeli 31. julija. Majhno posadko so Bolivijci tedaj z lahkoto pregnali iz mesta.

8. septembra so Paragvajci poslali proti trdnjavi 6000 vojakov, ki so pričeli z obleganjem. V mestu je bilo do 2000 bolivijskih braniteljev.

Število mrtvih pri obleganju razna poročila različno naznanjajo. Vendar pa častniki obeh armad zatrjujejo, da je padlo na obeh straneh nad tisoč vojakov. Paragvajci so s težko artilerijo bombardirali utrdbe in so polagoma potiskali v ospredje strojno puško.

Pred tremi tedni je pričelo deževati, kar pomeni deževno dobo v tropičnih krajih.

V takem ozemlju so Paragvajci bolj vajeni bojevati se kot pa Bolivijci, katerih dežela je gorata. Poskusi bolivijskih čet, ki so skušale prodreti sovražne vrste, so bili brezuspešni. Samo enkrat sta dva majhna tanka predrla paragvajske vrste, pa sta se zopet kmalu morala vrniti. Bolivijski aeroplani so letali nad trdnjavo in so spuščali v mesto hrano in municijo.

Prejšnja poročila se glase:

Buenos Aires, Argentina, 29. septembra. — Hud nalive je zajel v past paragvajske čete v okraju Gran Chaco pred trdnjavo Boqueron, kajti pojavil se je največji sovražnik džungle — mokriti, kače in razne strupene mrčesi.

To deževje, ki se vsako leto prženja ob tem času, je zadržalo okoli 9000 paragvajskih vojakov, da niso mogli zlomiti odpora dvesto Bolivijcev, ki branijo trdnjavo. Poleg tega so Bolivijci streljali iz več sto strojnih pušk iz mesta in okolice. Paragvajci že napadajo Boqueron, ki so jim ga vzeli Bolivijci 31. julija, dva in pol meseca.

Zakopi v Chaco okraju so pod vodo, odprti prostori so izpremenjeni v močvirje in podstave celo lahke artilerije, s katero so Paragvajci pripravljali napad na fanterije, se pogrezajo v blatu.

Vsed ljutih paragvajskih napadov je bilo v nekaj dnevih pri-

čakovati predajo trdnjave Boqueron, toda deževje je sedaj napade oblegovalcev ustavilo.

La Paz, Bolivija, 29. septembra. — Prvi oddelek "legionarjev smrti", ki sestoje iz kaznjencev, je korakal po ulicah v La Paz in tisočglava množica jih je pozdravljala. Legionarji so na potu na fronto v Chaco.

Ti vojaki so bili vežbani v kaznilnicah in kažejo veliko navdušenje za boj.

ZOPET POTRES NA GPŠKEM

Pet novih potresnih sunkov. — Potres je zopet povzročil veliko škodo. Hiše so se zrušile in ena oseba je bila ubita.

Solun, Grška, 30. septembra. — Na polotoku Kalcidice je bilo zopet pet novih potresnih sunkov; najmočnejši je bil ob 2.15 popoldne. Potres je uparvil veliko škodo na poslopijih. En mož je bil ubit, ko se je podrla njegova hiša.

Atene, Grška, 30. septembra. — Potresni sunki, ki so stresali Grško že od pondeljka, se nadaljujejo in bati se je, da bo človeških žrtev mnogo več, kot pa se je splošno domnevalo. Po površni cenitvi znaša število mrtvih 200, ranjenih pa 400.

Potres je bil tako hud, da je kamenje letelo zraku in da je bila vsa pokrajina zakrita v oblake prahu. V zemlji so se pokazale razpoke, široke do sedem čevljev; reke so izginile po nekaterih krajih in so se prikazale na drugih.

Begunci pripovedujejo da je pred potresom treaskalo in grmelo, nakar so se nenadoma pričela tresti zemlja in prebivalci so bili vrženi s postelj. Na nekaterih krajih se je zemlja pogreznila do osem čevljev globoko. Vroči vrelci v Apeloniji so se razlili in jezero Arania, petdeset milj oddaljeno od kraja potresa se je posušilo.

NE MORE POZABITI WILSONA

Oldahoma, City, Okla., 30. septembra. — Nek 66 let stari Indijane ne more pozabiti predsednika Woodrowa Wilsona in samo zaradi steaka. Indijane pride v pisarno guvernerja Murrya in pravi:

— Prišel sem na državni sejenj in sem porabil ves denar, da ne morem plačati hotela. Predsednik Wilson mi je nekoč dal steak, ko sem bil lačen.

Gouverner Murry je zanj plačal hotelske stroške.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in praznikov.

Dopis brez podpis in osebnosti se ne prištevajo. Denar naj se blagovito pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3878

BOJ ZA MOKRI KONGRES

Poročila o primarnih volitvah niso nič kaj ugodna za suhače. Še celo po onih državah, ki so slovele kot suhaške trdnjave, so pokazali volilec hrbet suhaškim kandidatom.

Ponovno je pa potreba poudariti, da izvolitev mokraškega predsednika se ne bo odpravila prohibicijske hinavščine.

Predvsem je treba poslati v kongres moške, ki so se naveščali sedanjih nevzdržnih razmer.

Prohibicijo bo odpravil le kongres, v katerem bodo imeli mokrači večino.

V letu, ko so predsedniške volitve, proti vedno nevarnost, da bodo posvetili volilec manj pozornosti manjšim uradom, ker je vse zanimanje osredotočeno v vprašanje: — Kdo bo bodoči predsednik?

Moč prijateljev in nasprotnikov prohibicije je skoro v vsaki državi različna.

Po severovzhodu dežele je večina proti prohibiciji, dočim imajo po južnih državah suhači še vedno dosti vpliva.

Toda tudi po južnih državah, na primer v Mississipi, Floridi, Južni Carolini in Texasu so bili pri primarnih volitvah nominirani mokraški kongresni kandidati.

Slična poročila prihajajo tudi iz Indiane, Illionisa, Oregona, Pennsylvanije in gorenjega dela države New York, torej iz krajev, ki so si jih dosedaj republikanci lastili zase.

Dvounmest prohibicijske stranke v republikanski platformi omogoča kandidatom, da obračajo svoj plašč po vetru in ne dajejo nobenih obveznih obljub. Navzlic temu se pa zamore petdeset odstotkov republikanskih kongresnih kandidatov označiti kot "mokre".

Demokratska platforma se je odločno izrekla za preklic osemnajstega amendmenta, vsled česar bodo morali vsi demokratski kongresniki nastopiti proti prohibiciji.

Vpoštevati je pa treba še nadaljno stvar. Mokraška večina v poslanski zbornici še ne zadostuje. V zvezni senat, v katerem ima najmanjša država isto moč kot največja, bo treba letos izvoliti le tretjino novih članov.

Suhaške senatorje, katerih termin bo trajal še štiri oziroma dve leti, bo težko pregovoriti in težko bo spraviti dve tretjini senata v mokraški tabor.

Einole če bo dne 8. novembra zavel duli liberalizma po deželi, bodo imeli oni, ki se bore proti prohibicijski hinavščini, priliko za zmago.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO ZANE-SLJIVO IN TOČNO KAKOR VAM POKAŽE NA-STOPNI SEZNAM

V JUGOSLAVIJO	V ITALIJO
Din 200 \$ 4.-	Lir 100 \$ 5.75
Din 300 \$ 5.85	Lir 200 \$11.40
Din 400 \$ 7.50	Lir 300 \$16.90
Din 500 \$ 9.-	Lir 400 \$22.-
Din 1000 \$17.50	Lir 500 \$27.-
Din 5000 \$85.-	Lir 1000 \$52.75

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, soditi v dinarjih ali lirah dovoljemo če bolje poje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH	Za izplačilo \$ 5.00 morate poslati	\$ 5.70
" " " " " "	" " " " " "	\$10.80
" " " " " "	" " " " " "	\$15.90
" " " " " "	" " " " " "	\$21.00
" " " " " "	" " " " " "	\$41.10
" " " " " "	" " " " " "	\$51.30

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.

Mujna nakazila izvršujemo po CABLE LETTER za pristojbino \$1.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

DRŽAVLJANSTVO TUJERODCEV

Jako zanimivi — zlasti sedaj ob volitvah — so ravnokar izdani podatki ljudskega štetja glede številca naturaliziranih tujerodcev, razporejenih po rojstnih deželah. Na dan ljudskega štetja — 1. aprila 1930 — živelo je v Zdr. državah 13,366,407 tujerodcev. Od teh 58.8 odstotkov je bilo naturaliziranih. Seveda ta proporcija je večja za one tujerodce, ki prihajajo iz dežel, od koder so prihajali priseljenci najprej, in manjše za tujerodce, iz dežel poznejšega priseljevanja.

Najvišjo proporcijo imajo tujerodci iz Danske, namreč 74.9 odstotkov naturaliziranih, najmanjšo pa portugalski priseljenci: 18.7 odstotkov.

Za Dansko imajo najvišjo proporcijo ostale skandinavske države: Nemčija, Irska, Anglija, Nizozemska. Potem prihajajo Belgija, Francija, Avstrija, Rusija, Češkoslovaška (61.3 odstotkov), Rumunska, Madžarska, Kanada, Finska, Poljska, Italija (59 odstotkov), Litvija in Jugoslavija.

Ljudsko štetje je našlo 211,416 tujerodcev, rojenih v današnji Jugoslaviji. Od teh je bilo 97,880 navedenih kot ameriških državljanov, 29,444 kot imajočih "prvi državljanski papir" in 84,092 kot inozemcev (k temu številu so bili dodani, katerih državljansko stanje ni znano). Proporcija državljanov je bila 46.3 odstotkov. Deset let poprej je proporcija za Jugoslavijo znašala 25.5 odstotkov.

Posebna tabela navaja državljanstvo tujerodcev v starosti čez 21 let, in sicer za oba spola. Ti podatki so zlasti zanimivi v oziru na volitve, ker se ozirajo na tujerodne državljane volilne starosti.

Tujerodnih belokožcev (le moškega spola) v starosti čez 21 let je bilo po ljud. štetju 6,797,494. Od teh je bilo državljanov 4,217,575 ali 62 odstotkov.

Prvi papir je imelo 926,454, inozemcev je bilo 1,433,309 in za 218,155 se ni doznalo državljanstvo.

Kar se tiče Jugoslovancev bilo je 126,732 moških rojenih v mehan današnje Jugoslavije, čez 21 let starih. Od teh je bilo naturaliziranih 60,234 ali 47.5 odstotkov. 24,620 je imelo prvi državljanski papir. 29,562 je bilo tujerodcev in za 2296 je bilo državljanstvo neznan. — Proporcija

ameriških državljanov deset let poprej je bila 21.4 odstotkov. Tujerodci pa je bilo 5,846,149 v starosti čez 21 let. Od teh je bilo 3,409,860 državljanov. Prvi papir jih je imelo 1,907,528 in za 230,799 se ni znano državljanstvo. — Proporcija državljanov je bila 54.8 odstotkov.

Kar se tiče Jugoslovancev čez 21 let bilo jih je 75,706, ameriških državljanov je bilo 33,747 ali 44.6 odstotkov. Prvi papir jih je imelo 4464, 35,857 je bilo navedenih kot inozemci in za 1638 se ni vedelo.

Iz tega je razvidno, da 1. aprila 1930 je bilo 93,981 ameriških državljanov obeh spolov, rojenih v Jugoslaviji. To število volilev je seveda v dveh letih zadobilo precejšnji prirastek. Za to lahko rečemo, da letošnjih volitev se lahko udeleži približno 100 tisoč ameriških Jugoslovancev.

KOLIKO AMERIKANCI TRO-SIJO V INOZEMSTVU?

Mednarodne poslovne bilance ne jemljejo samo v vpisovet izvoz in uvoz blaga, zlata in kapitala, marveč tudi takozvane "nevidljive" mednarodne transakcije, kot so stroški turistov v inozemstvu, denarne pošiljave priseljencev ali dobrodelne prispevke v inozemstvo. Kakor naglašajo pomožni tajnik Združenih držav, Dr. Julius Klein, ti "nevidljivi" postavki igrajo jako veliko vlogo na ameriške posle z ostalim svetom. Ti postavki pomenjajo dejanski izvoz kapitala in prispevajo k bilanciranju mednarodne trgovine. Za deželo, kjer izvoz toliko nadkriljuje uvoz blaga, ti postavki pomagajo plačavati za del ameriškega izvoza.

Izmed teh "invisible items" največji je strošek turistov v inozemstvu. Kako važnost evropske države nalagajo na te stroške, je očividno iz njihove turistične propagande. Vsled depresije je strošek turistov leta 1931 znatno padel napram prejšnjim letom. Turisti so lani potrošili 570 milijonov dolarjev v inozemstvu napram povprečnemu strošku 760 milijonov v prejšnjem petletju. Strošek ameriških turistov v inozemstvu je začel rapidno rasti od leta 1923 naprej in dosegel je vrhunec leta 1929 z 850 milijoni dolarjev. Od tedaj je začel padati. Sicer število onih, ki potujejo v Evropo v takozvanem "turističnem" razredu ni znatno padlo in število potnikov tretjega razreda je celo rastle, ali število potnikov prvega razreda je znatno padlo.

Kar se tiče dežel, kjer so Amerikanci pustili največ denarja, je bila leta 1931 Kanada na prvem mestu z 239 milijoni dolarjev. Za njo prihaja Francija, kjer so Amerikanci potrošili kakih 110 milijonov. Mimogrede rečeno, ta znesek je le za 10 milijonov manj kot kar je Francija isto leto kupila od Združenih držav in več

NUGA-TONE
Je ime tonika, iznajdba nekoga zdravnik, ki se sedaj prodaja v vseh prvovrstnih lekarnah. NUGA-TONE je splošna tonika. Ona oživlja in ustvarja novo moč. Ne jemljite dražilnih sredstev, katerih učinek zgine v par urah. NUGA-TONE je namočena tonika. Za en do dve uri pred obroki. Zaradi tega zdravilne lastnosti za celotno telo zdraviljenje. (A.A.V.)

kot petkrat toliko, kolikor je Francija istega leta plačala Združenim državam na račun svojega vojnega dolga.

V Skoraj vse dežele so leta 1931 dobile manj denarja od ameriških turistov pa vendarle je nekoliko izjem. Najbolj znatna je ona Rusije, ki je leta 1931 dobila približno 10 milijonov turističnega denarja napram dveh milijonom v prejšnjem letu. Število ameriških turistov v Rusijo je rapidno rastle.

Seveda so tudi nozemski turisti potrošili precej denarja v Združenih državah, ali skupna vsota, ne všteti Kanade, je znašala leta 1931 le 112 milijonov.

Pošiljave priseljencev tvorijo drugo važno postavko. Napram prejšnjim časom so jako padle, pa vendarle leta 1931 so tukajšnji priseljenci poslali domov približno 172 milijonov dolarjev. Največji delež je imela Italija, ki je dobila \$26,500,000 tega denarja.

Kar se tiče ameriških prispevkov za dobrodelne, verske, prosvetne in znanstvene svrhe, je Amerika poslala lani v inozemstvo 39 milijonov, 20 odstotkov manj kot v prejšnjem letu. Največji delež na tem imajo dežele v bližnjem vzhodu.

Vest, da se je papež preselil iz svojega zasebnega stanovanja v dvorano sv. Janeza, nazvano po kipu, stojčcem v njem, je opozorila javnost na papeževu stanovanje. Niti Rimljani sami ne vedo mnogo o papeževem stanovanju. Papež ima dvoje stanovanj, reprezentativno in zasebno. Slednje je v drugem poslopiju apostolske palače in obsega 10 sob. D6 zadnjega je bilo stanovanje javnosti malo znano. "Vodič po Vatikanu" izdan leta 1930, ga pa podrobno opisuje. Tu ima papež tudi svojo zasebno knjižnico, kjer navadno sprejema goste, in dvorano sv. Janeza, kamor se je nedavno preselil za nekaj tednov, ker v knjižnici popravljajo strop.

Zasebno papeževu stanovanje je javnosti skoro neznan. Je v tretjem nadstropju apostolske palače in obsega 5 sob, kopalnico in zasebno kapelico, kjer papež vsako jutro mašuje. Prva soba je prav za prav predsoba in v nji stoji krasna omara, ki jo je postavil tja papež Benedikt XV. za shranjevanje osebnih daril. Papež Pij XI. je postavil v predsobo v ta namen še omaro, ki je načrte za njo napravil papežev arhitekt senator Luca Beltrami. Omara je iz mahagonija in oreha, obložena z biseri in slovo kostjo. Iz predsobe se pride v salonček, kjer stoji starinski divan, miza in nekaj naslanjačev.

Papeževa jedilnica ima okroglo mizo, dve servirni mizi in nekaj stolov. V papeževem kabinetu je prekrasna pisalna miza iz ebena, dedščina po papežu Benediktu XV. Najskromnejša je papeževa spalnica, kjer stoji poleg medenast postelje manjša omara in samo en naslanjač. Nad posteljo visi naveden križ.

Papeževa kuhinja je bila poprej dokaj komplcirana. Obstojala je iz tako zvane dispence, ki je preskrbovala papežu sadje, sir, sladoled, slaščice, kavo itd. Tej kuhinji so bili dodeljeni trije uslužbeni, zvani credenzeri. Poleg tega je imel papež še tajno kuhinjo, kjer so kuhali jedi za papeža in njegove goste. Tu so bili zaposleni glavni kuhar, njegov pomočnik in več kuharic. H kuhinji je spadala vinska klet, kjer so bila shranjena papežu podarjena vina, seveda sama najboljša kapljica.

Sedanji papež je pa razen vinske kleti vse opustil. Obdržal si je samo kuharja za izredne gostije, ki se jih papež nikoli ne udeležuje. V zasebni kuhinji mu je kuhala najprej njegova sorodnica gospa Banfiejeva, zdaj je pa izročila kuhinjo v oskrbo nemškimi frančiškonom, ki so se pa morali v posebnem tečaju izučiti, da znajo streči poglavarju katoliške cerkve.

Kristus je pa dejal: Priče imajo svoja gnezda in lišce svoje brloge, sin človekov pa nima kam položiti svoje glave.

NAPETOST NA KUBI

Havana, Kuba, 30. septembra. Velika napetost vlada po celi Kubi vsled umora petih odličnih politikov, med katerimi je bil najvažnejši predsednik kubanskega senata dr. Clemente Bello.

Policija je aretirala v zvezi s tem 18 sumljivih oseb. Truplo dr. Bello so z vlakom odpeljali v njegovo rojstno mesto Santa Clara. Več tisoč ljudi je spremlilo njegovo krsto na železniško postajo.

Dr. Miguel Angel Aguiar, konservativni poslanec iz Havane, ki je vodil lansko leto revolucijo proti predsedniku Machado, je peto osebo, ki je podlegla ranam.

Policija je na pokopališču našla bombo z električno žico, o pravih zločincih pa nima policija še nobenega sledu.

Vsi voditelji raznih strank so pod strogim policijskim nadzorom, da so zavarovani proti terorizmu.

Grozdje! Grozdje!

KAKOVOST LETOŠNJEGA GROZDJA JE NAJFINEJŠA V ZADNJIH 12 LETIH

Cene so najnižje!

PIŠITE ALI BRZOJAVITE DANES!

WALTER PREDOVICH
717 — 24 STREET SACRAMENTO, CAL.

Peter Zgaga

JESENSKA BURJA.

Takole mi piše predraga Marjanca:

Preljubi moj Peter! Vidiš, pa sem jo priribala v mesec oktober. Oh, Ti ne veš, predragi moj Zgaga, kako je to strašno hudo.

Kaj nimaš nobenega srca, kaj si res brez duše, ali nič ne slišiš, kako po moji notranjosti kljuje in divje ropota?

Mislila sem, da že vsaj Ti veš, kaj je ljubezen: da že vsaj Tebi lahko potožim svoje gorje in Ti odkrijem svoje sree, ki mi podnevi in ponoči ne da zaželenega miru, da sem od same ljubezni vsa nora oziroma kot bi se reklo bolj po gosposko: coo-coo!

Vsako leto Te dvakrat snubim, enkrat pomladi in enkrat jeseni, najraje bi Te pa snubila sleherni dan, toliko časa, da bi Te dobila, pa nočem, da bi mislil, da se mečem za Teboj, dragi moj.

Oh, Ti ne veš, kako hudo mi je bilo poleti.

Nikar ne misli, da sem slišala tičke peti. Kaj so mi par tički, in komarji, ko si vendar Ti edini tiček, ki mi ropočes po glavi, ali kot se že pravi — Ti si edini, ki ga imam rada, edinole zate bi dala svoje sree, edinole Te bi rekla pred oltarjem: — Ja, šur, seveda, kakopa, ja ja!

No, kako se ti kaj godi, dragi Zgaga?

Upam, da se imaš dobro in da si vročino srečno prestal.

Oh, Ti ne veš, kako sem jaz trpela v poletni vročini.

Misel nate me je preganjala in vročina mi je tako strašno nagajala, da je bila vsaka stvar, ki sem jo imela na sebi, odveč.

Pa je bila res strašna vročina, tako da sem morala dvakrat dohtarja klicati.

Dvakrat mi je z instrumentom vročino premeril, pa ni vedel, če bi mi mrzle obkladke zapisal ali če bi poklical fajerdepartment — tako vroča je bila moja ljubezen do Tebe, preljubi moj Zgaga.

Za božjo voljo Te vprašam, kaj naj počnem z mrzlimi obkladki, če nimam Tebe, da bi Te pritisnila na svoje goreče in hrepeneče sree?

In tako sem s težavo prestajala in čakala Tebe. Ti grdi kajon! Zakaj si tako mrzel in brezumen, hočem vedeti, zakaj Te nobena moja prošnja ne gane, kaj si res tako gluh, da ne slišiš utripov mojega srca?

Povej in zaupaj mi vendar, kaj bi rad imel in kaj mi je storiti, da bi Te mogla nase prikleniti?

Kako naj se moram občeiti, da Ti bom povedela? Saj sem vendar vsa v židi in se podnevi in ponoči ličkam in pavdrau — podnevi zato, da bi me rad imel, če bi me srečal, ponoči pa zato, da bi me ne bilo sram, če bi me prišel v sanjah pogledat.

Z žalostjo sem zvedela, da ne daš dosti za ljubezen, pač pa samo za jed in pijačo.

No, če je res tako, sva pa kakor ustvarjena drug za drugega.

Ali imaš rad prejkajena prašičeva rebra s kislim zeljem in opečenim krompirjem? Taka rebra, da so malo s česnom namazana, pa ne preveč mastna in ne preveč pusta?

Ali imaš čikne rad? Nafilane ali opresne? Z zelnoto solato ali s kislim krompirjem?

Ali imaš kako drugo prato rad: telečjo ali pa kaj drugega od prašiča ali od stegna sploh?

Vidiš, to je prava ljubezen, in s tem ti v dno srca lahko postrežem. Samo malo rad me imej, pa se bodo nad nama nebesa odprla, in tudi kisle kumarice ti bom skomandirala k vsaki jedi, ker sem slišala, da jih rad ješ.

Jesen je tukaj, dragi Zgaga, in kmalu bo začela tuliti ostru zimska burja.

Ali se me res ne boš usmilil ter stopil z menoj v zakonski stan?

Do adventa je še dovolj časa, da bova vse pripravila in skomandirala, da se bova potem lahko gudrala in bova kakor dva golobčka v gorkem golobnjaku.

Če pa ne boš uslišal moje prošnje, mi pravčasno sporoči, da bom dve debeli tuhni kupila, ki me bosta ponoči mraza varovali.

Torej odloči se, Zgaga, in povej tisti, ki Te ljubi brez mej, ki misli nate noč in dan.

Torej, come on, Zgaga, come on! Tvoja — Marjanca.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vsled naše dolgoletne skušnjave Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodiš prošnje za povratna dovoljenja, polne liste, vizeje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedržavljanji naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljanje Vam, da boste počeni in udobno potovali.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 W. 18th St., New York, N. Y.

POZIV

NAROČNIKOM

Vse naročnike, ki se niso odzvali na poslano jim opomine prosimo, da po možnosti takoj poravnajo naročnino. Ko mur to začasno ni mogoče, naj nam sporoči.

Vsem onim, ki se ne bodo odzvali, bomo primorani vstaviti nadaljno pošiljajo listu.

Uprava "Glas Naroda"

KRAJKA DNEVNA ZGODEBA

PANTELEJMON ROMANOV:

STRAH

Blizu pokopališča, prav na koncu vasi, sta pred zapuščenim kočom s polomljenimi okni sedela dva muškarca v kmetijskih sukničah, kadila pipe in govorila s tihim glasom.

To je bila straža, ki je čuvala mrtvo truplo: v tej prazni koči je visel obešenec.

— Nu, najslabša reč je, če moraš stražiti mrtveca, — je dejal eden izmed stražarjev, kmetič v veliki kosmati kučmi.

Njegov tovariš, visok, suhljar kmet v suknjeni čepici, je izprva molčal, potem pa nehote dejal:

— Zato si pa lahko vsaj miren: najmanj, kar moreš pričakovati od njega, je, da ti ne ubeži.

— Tisto je že res, a... — ozrl se je okrog sebe in ni krenil.

Blizal se je hladen jesenski večer. Od druge strani vasi sem je bilo slišati pesem. Neki praznik je bil in ljudje so se zabavali.

— Dobro je, da vsaj ljudi slišim, malce bolj veselo je vendarle, — je dejal muškarč v kučmi. — Lani se je mlinar utopil v jezeru. Kaj praviš na to: kadar takole zvečer grem mimo tistega kraja, sem kar ves trd.

— Te bo mar snedel, ko niso od njega ostali niti čreva več, — je dejal visoki kmetič, sesal pipe in gledal v stran.

— Nič da ni ostalo... Ali pa bi se šel na tistem kraju zvečer kopati...

Visoki kmet ni na to nič odvrnil.

— Sam vem, da pokojniki ne hodijo okoli in da ničesar ne morejo napraviti, strah me je pa vendarle. Samo pomisli: ko sem ga včeraj pogledal, — v koči visi, oči ima izbuljene, jezik, lice, — si kar nisem upal iti v temno vežo.

Pramen na zapadu je ugasnil. Takoj je postalo temneje in hladneje.

— In zdaj še veter, kakor na lašč, — je dejal muškarč v kučmi.

— Nič ni slabšega od teh snarkov v njih smerom veter tako nelep, — žvižga, piska... Tam za vasio, pri kapelici, so tudi smreke, Zgodilo se je, da sem takole ponoči šel tod mimo, one pa so šumele, — tako tesno mi je bilo pri sren, najrajši bi napravil ovinek.

— Kaj pa govoriš samo o enem in istem, samo dobro voljo mi kvaj!

Kmetič v kučmi ni nato dejal nič, le okrog se je spet ozrl in proti koči je pogledal.

— Vsaj dver bi bili lahko čez dan zaprli... S kakim kolom bi jo podprli.

— Čemu?

— Bolje bi bilo tako... Če se kaj zgodi, bova pa midva kriva.

— Kaj pa naj se zgodi?... Kdo ve, na svetu je vse mogoče. Nu, nič slabšega ni od tega... Če bi bil vedel, bi bil odšel v mesto...

Namah sta oba umolknila.

— Kaj je to, ali si ti zaropotal?

— Ne, jaz ne.

— Kaj pa je bilo potemtakem?

— Morda je bil veter?

— Saj je bilo najbrže kaj takega.

Čez minuto sta prestrašeno pogledala proti vratom koč, v kateri je visel obešenec... Odtod je bilo jasno slišati pritažen ropot, kakor da nekdo leze skozi okno v hišo ali pa iz nje.

Kmeta sta pogledala drug drugega in nič nista dejala. Nato sta vstala pobrala svoji gorjači in presedla malo delj od koč.

Mahoma sta iz koč zaslislala vzdih s kakršnim truden človek navadno leže in si pretegne ude.

Oba sta hkratu obrnila glavi proti koči in začutila, kako se jima ježijo lasje.

— Smreka šumi, da bi jo vrag...

— Več, da ničesar ni in ne more biti pa se boš vendar vso noč takole vrtel. Pa še pokopališče je zraven... Nu nič ni hujšega od tega...

Že tedaj, ko se je bilo komaj pričelo temniti, je bil stopil na cesto, ki je vodila mimo pokopališča, raztrgan človek velike postave, ves na gosto obešenec, — eden izmed tistih, ki so se po porazu belih vračali v svoje gubernije in najrajši napravili velike ovine, kadar so se približali naselbinam, obljudenim krajem.

Sedel je v jarek pred pokopališčem in čakal, kdaj se stemni, nato pa se je priplazil h koči na koncu vasi. Ustavil se je pred polomljenimi okni, hotel je posvetiti, pa se mu je zdelo škoda vžigalice in je kar v temi zlezal v bajto.

Tipaje je našel nekaj, kar je bilo podobno pričanu, in legel. Zadremal je bil že skoraj, ko je namah zaslislal neki glas tam v kotu. Široko je odprl oči in ves prestrašen sedel na pričanu.

Potem ni bilo slišati nič več. Prišel je napeto prisluškovati. Nekje od zgoraj je prihajal tenak, piskajoč šum, katerega vzroka ni mogel razumeti.

Spet je legel na hrbet in zamikal. Pri tem je iztegnil noge in glasno vzdihnil. Njegova noga se je oprla ob neki predmet, ki se je pod njenim pritiskom kmalu udal. Potem ga je nekdo sunil v podplat.

Mož je ves otrpnil.

Se enkrat je iztegnil noge, spet so na svojem potu nekaj srečale in naslednjo sekundo ga je spet nekaj sunilo v podplat. Izvlekel je vžigalice in z drhtečimi rokami prižgal.

Zagledal je noge, ki so v skorjih visele nad prično. Dvignil je glavo in namah ne s krikom, marveč z divjim tulenjem planil v tisto stran, kjer bi morala biti vrata.

Vrata so s treskom odletela, u-

darila ob steno, on pa je z dolgim akokom pridrvel ven, lasje so mu stali pokonci in mravljinice so mu gomazeli po hrbtu. Zdelo se mu je, da ne kriči on, marveč zadaj nekdo, tisto, kar je viselo nad pričanu, tisto kriči in dirja za njim. Tisti trenutek, ko je bil skočil, sta izpod zemlje zrastle še dve strašni bitji: eno visoko, drugo nizko, prav majhno, in obe sta se razmršeni, strašnimi lasmi in z divjim tulenjem spustili pred njim v beg.

Mož je divje pisnil, skočil v stran, sedel na tla in nekam nelpodvihal noge.

Čeljusti so se mu tresle, oči pa so divje gledale predse. Koliko časa je minilo, tega ni vedel, kakaj časa ni bilo. Oči so se mu proti volji okrenile v tisto smer, kamor ste se skrili strašni, kosmati bitji, ni jih mogel odvrtiti proč, niti z roko niti z nogo se ni mogel ganiti. Niti mežikniti ni mogel in požreti siline.

In mahoma je ugledal tisto, na kar je malone čakal: od one strani sem, kamor sta bila izginila kosmatineca, je bilo slišati zategnjene glasove, kakor da se podi sem cela čreda kosmatincev.

In na obzorju jesenskega neba, ki se je komaj ločilo od črnine zemlje, so se že prikazale njihove glave.

Rad bi bežal, toda, kakor se to dostikrat zgodi v snu, premakniti ni mogel niti enega uda. In vedel je, da jim itak ne bo ušel.

Čez minuto ga bodo našli.

Sedel je v prejšnjem položaju, noge podvihal, dlani uprte v zemljo, zaradi česar je bil videti, kakor da se pripravlja na skok. Pri tem je ves čas šklepetal z zobmi, ki jih nikakor ni mogel zadržati.

Slišal je besede, skoraj razumljive, jih je, toda bilo je ko v snu, in prav nič ni mogel odgovoriti. Niti kretanje ni mogel napraviti. In vedel je, da nima zmisla odgovarjati.

— Kaj je tam? — so kričali glasovi prihajajočih.

— Mrtvec se je odtrgal...

— Glejte ga! Glejte ga!

Množica se je med tulenjem umaknila.

— Ali ni nobenega pirha tu?...

Velikonočno jajce bi bilo treba vreči vanj. Očrtaj krog!...

— Slamo je treba zažgati okrog njega! — so od vseh strani kričali glasovi.

— Z gorjačo ga je treba usekati po temenu; če je to on, bo gorjača odskočila.

— Hudiči, mar ne vidite, da možak sedi! — je zakričal neki glas.

— Sami vidimo, da sedi, toda kakšen možak je, to je vprašanje.

— Zobje, slišite zobe! Aj!...

— je zakričal ženski glas in množica se je spet s tulenjem umaknila.

— Pojdi, pojdi! Ni da bi gledal.

— Počakaj malce, morda je pa le pravi človek.

— Človek... saj vidiš, da so vrata v bajto odprta. Lep človek!...

— Brez jajca ni nič.

— Kdo si? Hej, govori!

Mož je vedel, da ga izprašujejo, razumel, kaj ga izprašujejo, pa ni mogel razkleniti čeljusti in je samo šklepetal z zobmi.

Nekdo je zažgal kup slame in rdeči plamen je osvetlil njegovo divjo postavo, sedečo na zemlji.

— Od zadaj pojdi, od zadaj! Ne boj se! Močno udari! Po temenu!

Mož je to slišal, pa vendar ni mogel obrniti glave, med tem ko je orjaški kmet stopil iz množice in se mu je z gorjačo v rokah pričel bližati od zadaj.

— Če je on, bo gorjača odskočila, je dejal neki glas.

Mužik se je prikradel k na zemlji sedečemu. Samo še dva koraka. Vsem je zastala sapa, ko so videli, kako se dvignila težka gorjača.

Naslednji trenutek se je zaslislal top udarec, kakor po loncu s smetano, in na zemlji sedeči se je zgrudil.

— Ni on! — je kričala množica in se oddahnila.

Iz rusčine B. Z.

KREUGERJEVA ZAPUŠČINA NA DRAŽBI

Kakor je znano, je bil bivši kralj vžigalec, Ivar Kreuger, velik zbiratelj umetnin, dragocenosti in zlasti antičnega pohištva. Bil je tudi sam izredno dober poznavalec starin ter je imel izbran okus za redkosti. Prepotoval je vseh pet delov sveta ter si na teh potovanjih nagromadil vso polno najrazličnejših dragocenosti. Te svoje umetnine si je dal spraviti na najrazličnejših krajih; najraje na svojih stanovanjih, ki jih je imel po vseh večjih mestih, zakaj po hotelih ni rad stanoval. Sedaj pa bodo vse te dragocenosti, ki pomenijo res ogromno vrednost, prodane na dražbi. S to dražbo hočejo vsaj malo kriti velikanske Kreugerjeve dolgeve. Dosedaj se ni znano, kje se bo dražba vršila. Najbrž bo en del dragocenosti prišel na dražbo v Stockholmu, druge dragocenosti, zlasti slike in dragi kamni pa bodo prodani v Parizu. V Stockholmu se bo prodajala večinoma njegova oprava in vaze. Ti predmeti so res izbrani z izrednim okusom, ti pa zato, ker se je Kreuger prav zato še posebno zanimal.

Klub temu pa ti predmeti relativno nimajo zelo velike vrednosti. Druga dražba je vsekakor še mnogo bolj zanimiva. Predmet te je namreč Kreugerjeva zbirka slik, katero lahko smatramo za najdragocenejšo v vsej Evropi.

Kreuger se je namreč mnogo bavil z umetnostno zgodovino ter se na tem področju zelo izobrazil, tako da je lahko sam na vseh dražbah kopalval umetnine, ne da bi mu bilo treba pritegniti izvedence. Med drugim se v njegovi zbirki nahajajo tri slike od Tintoretta, 7 od Teniera in tudi večje število akvarelov od Rembrandta. Ti zadnji akvareli so bili najlepši okras Kreugerjevega stanovanja v New Yorku. Kakor smo že omenili, je žvedski milijarder imel po vseh večjih mestih stanovanja, da je v primeru poslovnega potovanja tam stanoval. Ta stanovanja so bila res luksuzna in okusno opremljena, tako daje bilo vsako tako njegovo stanovanje prava muzejska zbirka slik. Tudi stanovanje v Parizu je bilo okrašeno z znamenitimi slikami Corota in Courbetta. Glavni okras stanovanja v Stockholmu je bilo več slik Sebastiana del Piombola in Ruysdaela. Kreuger je zbiral tudi skulpture. Dragocene so zlasti 3 Rodinove skulpture.

Pripravlja se tudi lastna dražba za zgodovinske predmete, ki jih je zbiral Kreuger. Med temi predmeti se nahaja zlata tabliera, katero je Napoleon podaril maršalu Davontu. Dalje kraljevski servis, ki je bil last kraljice Marije Antoinette. Zelo dragocena je zlasti šatulja za cigare, ki je izdelana iz čistega zlata in kar posuta z diamanti. Ta šatulja je bila last ruskega carja Nikolaja II. in je na njej vdelan sledeči napis: "Svojemu ljubemu Nikolaju — njegova mati." To šatuljo je namreč dala carju Nikolaju II. njegova mati kot darilo za rojstni dan.

Prekrasni so tudi Kreugerjevi dragulji in okrasni predmeti. Med temi se nahaja zaponka velikanka s 544 briljanti, dalje 5 ovrtnice, od katerih je vsaka vredna več sto tisoč frankov. Tudi z dragocenimi briljantnimi prstani je bil Kreuger bogato založen, našli so jih v zapuščini kar 224 in poleg tega še

veliko množico antičnih gem. Zdi se, da Kreuger ni nakupoval teh stvari le iz izbirateljske strasti, marveč tudi zato, da bi s tem v času, ko bi trgovski posli ne šli gladko, imel nekako železno rezervo. Vendar pa ni dvoma, da je imel teh dragocenosti samo zato, da je mogel poklanjati bogata darila. Splošno je namreč znano, da je bil izredno radodaren, zlasti napram osebam, pri katerih je mislil, da mu bodo pomagale skleniti kako težavno kupčijo. Dražba, katero smo omenili, se bo vršila v več etapah, najprej v Stockholmu, nato v Parizu. Ni nobenega dvoma, da bo ta dražba največja dražba po svetovni vojni.

ŽRTEV ZVERINSKEGA UMORA

Ivan Čelih, hlapec pri gostilničarju in posestniku Zadelu v Levem pri Celju, ki ga je neznani storilec v spanju na podu napadel s sekuro, mu s tremi udarci razklat črepinjo in ga oropal, je v celjski bolnici podlegel strašnim poškodbam. Orožništva je takoj po zločinu uvedlo obširno preiskavo in je izvršilo več aretacij.

CENA DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA

Angleško-slovensko Berilo (ENGLISH SLOVENE READER) Bide same \$2.— Naročite ga pri

KNJIGARNI 'GLAS NARODA' 216 West 18th Street, New York City

ZEMLJEVIDI

Stenski zemljevid Slovenije na močnin papirju s platnenimi pregrbt 7.50

Pokrajni ročni zemljevidi:

Dravška Banovina 30
Slovenske Gorice, dravsko ptujsko polje 30
Ljubljansko in mariborsko oblasti 30
Pohorje, Kozjak 30
Celjska kotlina, Spodnje slovenske posejave 30
Prekmurje in Medumurje 30

Canada 40

Združenih držav, veliki 40

Mali 15

Nova Evropa 50

Zemljevidi:
Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky in Tennessee, Oklahoma, Indiana, Montana, Mississippi, Washington, Wyoming, vsaki po 25
Illinois, Pennsylvania, Minnesota, Michigan, Wisconsin, West Virginia, Ohio, New York — vsaki po 40

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, rekomandirajte pismo.

Ne naročajte knjig, katerih ni v ceniku.

Knjige pošljamo poštne prosto

"GLAS NARODA" 216 W. 18 Street NEW YORK

Božični Izlet v Jugoslavijo

priredimo na našim rojakom poznanem parniku

"PARIS" 9. DECEMBRA

Vozni list do Havre na parniku "Paris" \$77.—

Železnica od Havre do Ljubljane — — — \$ 14.73

Vozni list iz New Yorka do Ljubljane in nazaj do New Yorka s parnikom "Paris" samo — — — \$166.— (Davek posebej.)

Pišite takoj za brezplačna pojasnila, da Vam pravočasno preškrbimo povratno dovoljenje, potne liste in potrebne vizije.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU FRANK SAKSER

216 West 18th Street New York, N. Y.

MUZEJ BREZBOŽNIKOV

V starem poslojju Strastnega samostana v Moskvi je zdaj muzej brezbožnikov. Tudi to spada med velike paradokse naše dobe, kajti dom molitve se je izpremenil v sedež borbe proti nji. V muzeju se pride skozi cerkevna vrata. V predstoli je blagajna, ob vhodu stoji straža in opozarja ljudi, kje je vhod. Ko stopiš v dvorano, te preseneti najprej množica mladih posetnikov. Vodniki razkazujejo ljudem razstavljene predmete. Glavni namen muzeja je dokazati, da boza ni.

Pregled se začne pri zbirki lobanj. Tu so zbrane lobanje opie in predhistoričnega človeka, ki naj potrdijo znano Darwinovo teorijo. Sledil zbirka predmetov domačega kulta in prvih korakov verskega čuta. Tu so domači bogovi, žrtveniki, slike, ki prikazujejo običaje prednikov in primitivno versko življenje itd. Junaki starodavnih mitov kakor da so vstali od mrtvih napolnjujejo en kot dvorane in tvorijo tehten argument v boju proti veri v Kristusa. Naravnost presenetljivo je, kako spretno so tu zbrane slike, potrebne za dosego glavnega cilja. Tu je n. pr. reprodukcija znane slike "Polaganje v grob", takoj kraj nje pa "Afodita pri umirajočem Adonis". To napravi zaželeni vtis na posetnike. Podobnost teh slik — zadnje dejanje smrti in vstajenje glavnih postav — je presenetljiva. Vodnik pripoveduje še pravljico o Adonisu, ki se konča z besedami: "Vidite, državljani, da sta obe pravljici podobni. Prva o Adonisu je bila že davno splošno priznana za pravljico, druga je pa samo ponovitev prve." Pove še nekaj, kar pa ni za naša ušesa, potem pa odvede posetnike v sledečo dvorano.

Tu je prikazana cerkev kot trdno gradivo. V kotu sedi voščena figura meniha pred mizico s svečami in šteje, koliko so verniki darovali v dobre namene. Na mizici so krožniki, polni starih carskih novcev, med njimi je celo bankovec za 500 rubljev. Ob figurji so razloženi amuleti z zemskimi ostanki svetnikov, slike, koski Kristusovega križa in žebli raznih velikosti, dalje pa statistične tabele, prikazujejoč dobrotke od prodaje teh predmetov. Sledi panorama slik na temo "Vloga duhovnika v življenju in nagrada za njegovo delo". Tu vidimo duhovnika pri krstu, poroki in drugih obredih. Na vseh slikah je naglašeno, kako duhovnik prejema svoje plačilo. Razstavljene so cerkveni banderi, svete podobe itd., vmes pa carske krone in žetla carjev, kar naj pokaže odvisnost cerkve od prestola.

Niti verskih sekt niso pozabili. V eni dvorani so razstavljene predmeti, ki kažejo grozne običaje nekaterih fanatičnih sekt, ki se je proti njim borila že carska vlada. V posebni dvorani so zbrani predmeti verskih kultov raznih verozgovodih mohamedanske, judovske itd., kakor tudi vse, kar naj prikaže cerkveno literaturo od smešne strani. Zasmehovana je zlasti literatura "Angleškega svetopisemskega društva". Druge dvorane so posvečene boju proti veri. Tu so statistične tabele o porastu zveze brezbožnikov, literatura, zastave z davno znanim gesli, kakor: "Verja je opij za človeštvo" itd.

Ko bodo ustanovljali v Moskvi muzej toljsejnikov, najdejo v muzeju brezbožnikov najboljši primer. Tako zaključuje popisovanje muzeja brezbožnikov neki tujec, ki si je to sodobno znamenitost nedavno ogledal.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

of Glas Naroda, published daily except Sundays and Holidays at New York, N. Y.

For October 1, 1932.

State of New York County of New York.

Before me a Notary Public in and for the State and County aforesaid, personally appeared Ludwig Benedik, who having been duly sworn according to law and depose and say that he is the Business Manager of the Glas Naroda, and that the following is to the best of his knowledge and belief a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation) etc. of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse side of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher, Slovenic Publishing Company, 216 W. 18 Street, New York, N. Y.
Editor, James Terček, 216 W. 18 Street, New York, N. Y.
Managing Editor, James Terček, 216 W. 18 Street, New York, N. Y.
Business Manager, Ludwig Benedik, 216 W. 18 Street, New York, N. Y.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if corporation, give its name and address and names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock)
Slovenic Publishing Company, 216 W. 18 St., New York, N. Y.
Stockholder: Frank Sakser, 216 W. 18 St., New York, N. Y.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state)

NONE

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and other security holders, if any contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company, but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which the stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds or other securities than as so stated by him.

That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 5730

(This information is required from daily publications only.)

Sworn to and subscribed before me this 20th day of September 1932

Frank Sakser, Jr., Notary Public (SEAL)

DRUŠTVA

KL NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

VSAKDANJI KRUH

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

18 (Nadaljevanje.)

In Greta zopet šepče:
— Saj me ne pusti in je pazila name.
Njeno šibko telo se stese. Ob reki oklene okoli Mininega vrta ter ji v strastnem objemu tiho govori
— "Njega" sem videla! Bil je tukaj — sedaj — med nami! Pri nas pri meni! V dvorani.
Mina se zgane; začudena gleda malo dekletce, ki je bila vsa premočena. Nek oddaljen sijaj je bil v Gretinih očeh.

Skozi celi teden je mislila Berta na nedeljo; škoda, da je bila za njo nedelja samo vsaka dva tedna. To je bila kaplja za njeno željo; nad vse veselo se je zabavala.

Vsa zamišljena je stala pred pečjo in je gledala v plamen. In pri tem ji hitijo pred očmi vse slike zadnje nedelje. Gnječa ljudi, pisane obleke, smejoči obrazi. Slišala je plesno godbo in šumenje nog in vse ljubeevne besede, ki so ji govorili na uho.

Zelo radi so jo imeli, vse se je igralo za njo. Lahka kot pero je letela po gladkih tleh, njena postava je hitela iz rok v roke, kot svetilni list, ki ga žene veter. V najbolj divjem vrtenju je ostala pri svoji hladni svežosti; komaj da je stopila na njen obraz malo temnejša rdečica. Prav nič ni bilo njeno oko zmedeno, ako ji je kdo stopil na prste, ali pa ji je vročo besedo zašepetal na uho. Vsakega je pogledala z velikimi očmi in ni niti mignila s trepalnicami. Samo smejala se je, smejala razposajeno. In moški so kar norili za njo.

In tudi poštenega snubca ji ni manjkalo. Stotnikov sluga Peter je popolnoma izgubil glavo za njo. Ni bil sin navadnega delavca; njegov oče je bil polgruntar, in je vsled tega smel upati na majhno hišico, dve kravi in čredo ovac. In z veliko verno ji je popisoval dom svojega očeta, kot bi to bil nekaj najlepšega na svetu.

Zvečer pride iz svoje sobe iz podstrešja v kuhinjo. Sede in v zadregi reže kos lesa. Berta sloni ob peči z na prsih prekrižanimi rokami; noge, ki so tičale v lepih copatah, ima daleč iztegnjene.

Okoli njenih ust se ziblje smehljaj — še to bi bilo treba poročiti se s kom, ki nima ničesar! To je videla pri stotnikovih; kaj jim je pomagalo, ako sta se imela rada! Skromno gospodinjstvo! Vedno najcenejše in stare gospodove hlače so bile predelane za Kurta. Milostljiva gospa je obrnila vsak groš in pri tem je bila tako nervozna, tako neznosna in priletela je v kuhinjo, rekoč:

— Saj je vendar tako, kot bi hoteli peči vola, — ako je še nekaj kosov premoga tlelo v peči. Tudi ni mogla trpeti, da bi Peter zvečer prihajal v kuhinjo, kajti pogorelo je preveč petroleja. Ako Petra ni bilo, je bila kuhinja temna in Berta je stala pri hišnih vratih ali pa je klepetala v Režekovi kleti. Proti temu stotnikova gospa ni imela ničesar; pa naj je že bilo polnoči, samo da je bila služkinja zgodaj zjutraj na nogah.

Bila je zima, saj po koledarju, po vremenu tega nikdo ni opazil. Nobenega mraza, dež vsak dan. Režekova klet je bila podobna vlaži jami, v kateri je bilo mogoče videti postavke kot peklenska bitja v kipečem kotlu čarovnice.

Gospa Režekova ob večerih ni imela dovolj stofov za vse; tudi moški so prihajali, ženi in sosesčine, ki so se saj za trenutek hoteli nagledati svojih nevest. Kadar je bila Režekova mati posebno dobre volje, je odprla čakajočemu ženinu svojo sobo in je naglo dospovednemu dekletu prijazno zaklicala: — Samo pojdite, je že noči! Tukaj vas nikdo ne bo motil.

Samo Eli je sedela v sobi; toda je bila še otrok!
Mina in Berta sta se mnogokrat dobili v kleti; gospa Režekova je svoji nečakinji izbila iz glave jezo na Berto.

— Ne bodi tako samoglava, Mina; ena roka umije drugo. In, ali ni lepo dekle?

To je velela tudi Mina in vedno jo je vlekla k njej neka naklonjenost. Berta ji je bila kos domovine, za katero se je bala, da se ji bo v mestnem hrupu vedno bolj odtujila. Od doma so ji pisali zelo redko. Pred kratkim je oče narekoval Malči pismo, v katerem pa ni bilo nič drugega, kot: — Zdravi smo, — nato pa pridejo ece litane daril, katerih so si pri nji naročili. Nobene besede o tem, kar bi Mina rada slišala. In Mina je bila jezna, ko je prebrala pismo, katerega je s takim veseljem odprla.

Pri Berti se pritoži. Berta pa se smeje:
— Nikar toliko ne zahtevaj!

— Saj ni to! Pa da prav nič ne vprašajo za mene!

— E, kaj! Pošlji jim kaj in bo vse dobro. Materi sem že tudi nekaj poslala. In zdaj je tako ljubezna.

Berta je imela prav, kajti z materjo se je sedaj zelo dobro razumela, boljše, kot kdaj poprej, ko je bila doma. Gospa Fižgarjeva je šla po celi vasi in je kazala ruto, katero ji je hči poslala iz Zagreba. Zelo se je postavljala z njo.

Berta je kupila židano, pisano ruto in se precej poceni. Prav rada je kupovala zakotnih prodajalnih, kjer je bilo mnogo že obrabljene obleke. Z žarečimi očmi je pregledala celo zalogo. Mati in hči z velikimi in kuštravimi lasmi sta ji voljno vse prinašale. Berta je tam mnogo kupovala. Ako si je kaj pozelela, je morala tudi imeti. Primerjala je to in ono, se ogledovala v gledalu in prodajalka ji je znala s priljubljenimi besedami prigovarjati. Vsaka njena plača je šla za obleko. In pogosto je že porabila predujem.

Berta si je pri Mini mnogokrat izposodila denar. Sicer ji ni rada dala, toda ni si ji upala odreči. Kar se ni mogla premagati, da ji ne bi rekla: — Dobivaš sedemdeset dinarjev, petindvajset več kot jaz, — ne vem, kje pustiš.

— Tudi jaz ne! — Berta se smeje. Denar ji je skopnel pod prsti kot sneg. Vedno si je morala kupiti kako sladkarijo; ni se mogla premagati. Pri stotnikovih ni imela dovolj jesti. Pri trgovcu je sicer vedno dobila poleg mila tudi kos čokolade, toda jo je pojedla v minuti in še vedno ji je krulil želodec. Sedemdeset dinarjev — s tem ni mogla izhajati. Morala je več zaslužiti!

Gospa Režekova ji je svetovala, da naj počaka samo še za božično darilo, potem pa naj takoj odpove službo. — Samo pazite, deset služb za eno.

Ko je šlo leto proti koncu, Berti ni bilo posebno prijetno pri sre. Vedno, kadar je prišla domov, je kazala, da jo štiri vrste stopnic utrudijo, da bi milostljiva mislila, da so stopnice za njo preveč.

Zdaj pa je bil v hiši krap, ker sicer je bila vedno le kaka riba, ki je bila zelo poceni. Radovedni so stali otroci okoli kuhinjske mize: riba, živa riba! Velika žival, katere luske so se svetile v zlatu in ki je mogočno bila z repom.

Berta odreže ribi glavo.

— Ali se tudi na to razumete? — vpraša gospa stotnikova, ko za trenutek pogleda skozi vrata v kuhinjo.

— Gotovo, milostljiva gospa! — Berta pa o tem ni imela niti pojma. (Toda kaj takega pač ne, da bo priznala. In pripravi se, da postreže za ribe luske. — Živo očistiti luske, potem gre dobro, — je nekdanj slišala.

(Dalje prihodnjik.)

KONEC KAMNIŠKEGA "KOFEMALNA"

Kamnik, 16. septembra.
Slavnega kamniškega vlaka, ki je bil po vsej naši žirni domovini znan pod imenom "kamniški kofemaln", ni več. S prvim septembrom je prenehal voziti. Njegova obupna počastnost, ki je bila kot nekak veren simbol kamniške počastnosti, je postala že proverljiva in naš kamničan je bil v železniškem prometu kot nekako predpotočno čudo, ki je vzbujalo občudovanje in posmeh vsega sveta.

Čudovite zgodbe so pripovedovali o kamniškem vlakcu in humoristi so kar tekmovali med seboj, kdo ga bo bolj osmešil. Če si se kje predstavil, da si iz Kamnika, je družba takoj počila v smeh in marsikdo ti je ročno postregel z zabavno zgodbo o kamničanu, da nisi vedel, ali bi se jezil ali smejal. V takem primeru se seveda najbolje izmažeš, ako tudi ti poveš iz slavne zgodovine kamniškega vlaka kak vesel dogodek, saj jih je na izbiro.

O sloviti dirki med kravo in kamničanom ste gotovo že slišali. Zgodilo se je to menda med vojno, ko lov za rekordi ni bil še tako v modi, kakor danes. Hudo mušni kravi, ki se je pasla tam nekje okrog črnuške postaje, je nekoč prišlo na misel, da bi se poskusila v hitrosti s kamničanom, ki je ravno privozil na postajo. Postavila se je sredi tira in jo moško ubrala proti Ježici. Vlak, ki je vozil za njo, je piskal na vse pretege, toda to je dalo kravi še večjo korajžo, da je podvojila hitrost in po železniškem mostu ob pridruženem krohotaanju vsega občinstva kot prva pridirkala na postajo na Ježico. Ko se je potem nekdo v časopisju jezil nad počastnostjo kamniškega vlaka in strmečemu občinstvu s konkretnim primerom dokazal, da je krava hitrejša od "kofemalna" je bil obsojen na 5 goldinarjev globo zaradi "razžaljenja državne pravne". To je vedno tako. Če kdaj javno kritiziraš kako nerednost, bo prva skrb prizadetega, ne morda da popravi, kar si grajal, temveč da poišče nezadovoljstva in mu na najuspešnejši način zaveže jezik.

O kamniškem strojevodji so pripovedovali, da je na Dobravi med Trzinom in Črnučami, kjer vodi cesta tik ob železnici, vsako jutro stopil med vožnjo z lokomotive in kupil pol litra mleka od mlekarice, ki so ga vozile v Ljubljano na prodaj. Med kupovanjem se ni niti preveč žuril, ker je imel še vedno dovolj časa, da je ujel lokomotivo in si do Ljubljane ob kotlu skuhal tečen zajtrk.

Tudi potniki so se kaj radi na nedovoljen način pošalili s kamničanom. Včasih si bral na vagonih z velikimi črkami s kredo napisano svarilo: "Med vožnjo svetilnice tvari je strogo prepovedano", ali pa "Med vožnjo sprehati se ob progi je potnikom najstrožje prepovedano".

Vse te vesele zgodbe izvirajo

še iz predvojne časa, ko se osebnosti promet na kamničanu ni mogel niti primerjati z današnjim. Prva leta po vojni sta bila jutranji in večerni kamniški vlak tako polna, da se je sprevednik komaj preril po hodniku, da je pregledal karte. Število potnikov so posebno pomnožili delavci in dijaki, ki se vsak dan vozijo v Ljubljano. Vlak, ki je vozil v desetih nabitih polnih vagonih 600 do 700 potnikov, je bil tako obtežen, da na črnuškem klanecu večkrat pozimi ni mogel speljati. Sredi klanca se je ustavil in je moral včasih celo po dvakrat daleč nazaj, da je dobil zalet in srečno privozil na vrh hriba. Hudo mušneži so rekli, da hodi kamničan nazaj "po sapo".

Potniki, ki so bili navezani na vsakodnevno vožnjo v Ljubljano, so bili težko prizadeti in so vsak dan izgubili mnogo časa. Osebnosti vlaka je rabil za 22 km dolgo progo celo uro in 15 minut, to se pravi, da je napravil povprečno komaj 18 km na uro. Vse, kar so v 10 letih napravili na kamniški progi za izboljšanje prometa, je bila uvedba jutranjega dijaškega vlaka in dveh mešancev Opoldanski, ki je odhajal iz Ljubljane ob 13 in s katerim so se vozili največ dijaki, je dobil zaradi svoje obupne počastnosti ponovno ime "Leteci kamničan". Za pot do Kamnika je rabil 1 uro 35 minut, in je vozil z rekordno povprečno hitrostjo 14 km na uro. Toliko pretečajo kamniški lahkoatletični treninzi, kadar so v prav slabi formi.

Merodajni gospodje v Kamniku in drugod so sicer od časa do časa s skromno in ponižno prošnjo nadlegovali pristojna mesta, naj bi se promet na kamniški progi izboljšal, za energično akcijo pa se nikoli niso odločili, temveč so raje v neizmernem optimizmu prepustili odločitev bodočnosti.

Kamničan, ki je pred 40 leti gotovo še nekako ustrezal potrebam, je tudi v povojnih časih, ko se je vse razgibalo in hitelo v nezadržljivem poletu za napredkom, ostal vedno zvest svoji tradiciji do skrajnosti prezirajoč modri izrek: čas je zlato. Mirno in brezskrbno se je sprehal po progi in se ni zmenil za nobena zabavljanja in napade. Ne ustme ne, ne pisane in ne tiskane prošnje ga niso ganile, da bi pospešil svojo pot, temveč je vztrajno postavljal vedno nove rekorde v svoji polževi dirki.

Prevelikotna našega kamničana pa se je masčevala nad njim samim. Vsi potniki, ki so plačevali celo karto, so mu obrnili hrbet in se raje vozili z avtobusi, saj smo imeli dnevno 7 avtobusnih zvez v Ljubljano. Za isto ceno si je v 50 minutah pripeljal v središče Ljubljane — pred kavarno Evropo. S tem je bil kamničan hudo prizadet in je končno le uvidel, da je železnica trgovsko podjetje, ki se mora ravnati po željah in potrebah potujočega občinstva.

ne pa obratno. Tako smo 1. septembra izgubili slavni "kofemaln" in še slavnjšega letkega kamničana in dobili novi ekspres, za nameček pa še novo postajo sredi Kamnika.

Vsak si bo sedaj mislil: kako srečni in zadovoljni so Kamničani, ki imajo novo postajo in nov ekspres, s katerim se lahko šestkrat na dan peljejo v Ljubljano. Kaj še! Kamničan je že od nekdaj najbolj nehalna stvar na svetu. Sam ne bo nikoli ganil z mezinem, smatral pa bo vedno za svojo sveto dolžnost, da bo v najbolj gorečem navdušenju vsako novost skritiziral od vrha do tal, kakor da bi bil plačan za akord. Povdariti moramo, da so vest o izboljšanju prometa na kamniški progi sprejeli jako hladno in da se niso zavedali niti važnosti otvoritve novega postajališča v oni meri, kakor bi tak dogodek upravičeno zaslužil. Novi vlak ni bil deležen niti prisrčnega sprejema, niti burnih ovacij, niti najskromnejšega pozdravnega govora. Potniki in številni radovedneži, ki so se zbrali na postaji, so bili bridko razočarani, ker so gotovo pričakovali, da se bo izvršila otvoritev postajališča ob prihodu prvega ekspresa z godbo, pevi, kumicami, slavnostnimi govori in drugimi za tako slovesnost potrebnimi reči, s katerimi smo Kamničani ob vsaki priliki radodarni na vse strani. Samo dijaki, ki se vozijo vsak dan v Ljubljano so sprejeli novi vlak z nepriljubljenim navdušenjem in položili na lokomotivo skromen šopek rož.

POZOR. ROJAKI

Iz naslova na listu, katerega prejimate, je razvidno, kdaj vam je naročnina pošla. Ne čakajte torej, da se Vas opominja, temveč obno vito naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov

CALIFORNIA

Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Lauhaun

COLORADO

Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Cullig, A. Saffin
Salida, Louis Costello
Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA

Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS

Aurora, Mary Butchar
Chicago, Joseph Bilsh, J. Bevil, J. Lukanich, Andrew Spillar
Cicero, J. Fabian
Joliet, A. Anzelc, Mary Bamblich
J. Zaletel, Joseph Hrovat
La Salle, J. Spellich
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kobal
Springfield, Matija Barborich

KANSAS

Girard, Agnes Močnik
Kansas City, Frank Zagar

MARYLAND

Steyr, J. Cerne
Kittimiller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe
Detroit, Frank Stular

MINNESOTA

Chisholm, Frank Gouze, Frank Pucelj

Ely, Jos. J. Peschel, Fr. Sekula
Ely, Jos. J. Peschel, Fr. Sekula

Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povše
Virginia, Frank Hrvatic
Waukegan, Jože Zelenc

MISSOURI

St. Louis, A. Nabrgoj

MONTANA

Klein, John R. Rom
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa

NEBRASKA

Omaha, P. Broderick

NEW YORK

Gowanda, Karl Strnisha
Little Falls, Frank Masle

OHIO

Barberton, John Balant, Joe H. Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, John Spalnik

Euclid, F. Bajt
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant in J. Kumše
Niles, Frank Kogovšek
Warren, Mrs. F. Rachar

Youngstown, Anton Kikelj

OREGON

Oregon City, Ore., J. Koblar

PENNSYLVANIA

Ambridge, Frank Jakša
Bessemer, Mary Hribar
Braddock, J. A. Germ
Bridgeville, W. R. Jakobec
Broughton, Anton Ipavec
Claridge, A. Yerina
Conemaugh, J. Brezovec, V. Jo. vanšek
Crafton, Fr. Machek

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

4. oktobra: Champlain v Havre

5. oktobra: Mauretania v Cherbourg

6. oktobra: Dresden v Bremen

7. oktobra: Olympic v Cherbourg

8. oktobra: Paris v Havre

9. oktobra: Statendam v Cherbourg

10. oktobra: Europa v Bremen

11. oktobra: Vulkan v Trst

12. oktobra: Vulkan v Trst

13. oktobra: Vulkan v Trst

14. oktobra: Majestic v Cherbourg

15. oktobra: Lafayette v Havre

16. oktobra: Conte Grande v Genoa

17. oktobra: Volendam v Cherbourg

18. oktobra: Leviathan v Cherbourg in Bremen

19. oktobra: Berengaria v Cherbourg

20. oktobra: Ile de France v Havre

21. oktobra: Bremen v Bremen

22. oktobra: St. Louis v Hamburg

23. oktobra: Augustus v Genoa

24. oktobra: Rotterdam v Cherbourg

25. oktobra: Veendam v Cherbourg

26. oktobra: New York v Hamburg

27. oktobra: General von Steuben v Bremen

28. oktobra: Olympic v Cherbourg

29. oktobra: SATURNIA v Trst

30. oktobra: Europa v Bremen

1. novembra: Roma v Genoa

2. novembra: Manhattan v Havre

3. novembra: Albert Ballin v Cherbourg

4. novembra: Dresden v Bremen

5. novembra: Champlain v Havre

6. novembra: Rex v Genoa

7. novembra: Pres. Roosevelt v Havre

8. novembra: Hamburg v Cherbourg

9. novembra: Berlin v Bremen

10. novembra: Homerie v Cherbourg

11. novembra: Conte di Savoia v Genoa

12. novembra: Leviathan v Cherbourg in Bremen

13. novembra: Paris v Havre

14. novembra: Conte Grande v Genoa

15. novembra: Volendam v Cherbourg

16. novembra: Leviathan v Cherbourg in Bremen

17. novembra: Export, G. Previč, Louis Zupan, čič, A. Skerlj

18. novembra: Farrell, Jerry Okorn

19. novembra: Forest City, Math Kamin

20. novembra: Greensburg, Frank Novak

21. novembra: Homer City in okolico, Frank P. renchack

22. novembra: Irwin, Mike Paushek

23. novembra: Johnstown, John Polantz

24. novembra: Krayn, Ant. Tauzelj

25. novembra: Luzerne, Frank Balloch

26. novembra: Manor, Fr. Demshar

27. novembra: Meadow Lands, J. Koprivšek

28. novembra: Midway, John Žust

29. novembra: Moon Run, Frank Podmilšek

30. novembra: Pittsburgh, Z. Jakshe, Vinc. Art. f. Pogačar

1. decembra: Pres. F. B. Demshar

2. decembra: Reading, J. Pesdlir

3. decembra: Steelton, A. Hren

4. decembra: Unity Sta. in okolico, J. Skerlj

5. decembra: Fr. Schilfer

6. decembra: West Newton, Joseph Jovar

7. decembra: Willock, J. Peternej

8. decembra: UTAH

9. decembra: Helper, Fr. Krebe

10. decembra: WISCONSIN

11. decembra: Milwaukee, Joseph Tratnik in J. Koren

12. decembra: Sheboygan, Leo Majcen

13. decembra: WEST ALLIS

14. decembra: Frank Skok

15. decembra: WYOMING

16. decembra: Rock Springs, Louis Taucher

17. decembra: Diamondville, Joe Rolich

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike rojakom toplo priporočamo. Naročnina za "Glas Naroda": Za eno leto \$6.; za pol leta \$3.; za štiri mesece \$2.; za šest mesecev \$1.50. New York City je \$7. celo leto. Naročnina za Evropo je \$7. za celo leto.

13. novembra: Vulkan v Trst

14. novembra: Vulkan v Trst

15. novembra: Olympic v Cherbourg

16. novembra: Europa v Bremen

17. novembra: Conte di Savoia v Genoa

18. novembra: St. Louis v Hamburg

19. novembra: Pres. Harding v Havre

20. novembra: Gen von Steuben v Bremen

21. novembra: Berengaria v Cherbourg

22. novembra: Champlain v Havre

23. novembra: Augustus v Genoa

24. novembra: Majestic v Cherbourg

25. novembra: Bremen v Bremen

26. novembra: New York v Cherbourg

27. novembra: Manhattan v Havre

28. novembra: Statendam v Cherbourg

29. novembra: Europa v Bremen

30. novembra: Vulkan v Trst

1. decembra: Vulkan v Trst

2. decembra: Vulkan v Trst